

เมื่อครูสอนสนุก...เด็กก็อยากเรียนรู้

โรงเรียนไตรแก้ววิทยา จังหวัดสุรินทร์

โรงเรียนไตรแก้ววิทยามีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำหลายปีติดต่อกัน นักเรียนติด 0 ติด ร. และ มส. หรือไม่มีสิทธิ์สอบจำนวนมาก โดยปีที่ผ่านมา มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตกค้าง เรียนไม่จบถึง 15 คน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจึงสมัครเข้าร่วมโครงการ CONNEXT ED โมเดลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL & PLC แต่ทำในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หน่วยบูรณาการจะเน้นด้านการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครูจะวางแผนการสอนอย่างละเอียดเป็นรายชั่วโมง เน้นให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ฝึกฝนทักษะหลายๆ อย่างไปพร้อมกัน ที่เห็นได้ชัดคือทักษะการสื่อสาร ที่ทำให้เด็กกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้านำเสนอ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงาน และยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม

ขณะที่ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนไปเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำ เป็นเหมือนผู้อำนวยการการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อเด็กลงมือทำจนเสร็จ ก็ชวนสรุปบทเรียน ให้คำแนะนำและเติมความรู้บางส่วนที่เด็กศึกษาด้วยตัวเองแล้วยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนดีขึ้น เด็กมองครูเป็นเพื่อน ไว้วางใจ กล้าพูดกับครูมากขึ้น แม้เรื่องส่วนตัวก็กล้าเล่าให้ฟัง เมื่อครูเห็นว่าเรื่องไหนอันตราย ไม่ปลอดภัย ก็สามารถดึงไว้ได้ การสอนแบบนี้มีข้อดีทำให้ครูได้รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ได้เห็นแง่มุมที่ไม่เคยเห็นมาก่อน

ส่วนวง PLC เป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมที่เปิดกว้างให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรึกษาหารือกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูดีขึ้น เพราะได้มีการพูดคุยวางแผนร่วมกัน เวลามีปัญหาอุปสรรคก็มาระดมสมองร่วมกัน เพื่อหาวิธีแก้ไข แต่ละคนก็จะนำความรู้ความสามารถที่หลากหลายมาแชร์กัน ทำให้แก้ปัญหาได้มากขึ้น ครูทุกคนมีความสุขกันมากขึ้น โดยในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวางแผนให้ครูแต่ละระดับชั้นได้สอดแทรกเนื้อหาวิชา ตัวชี้วัด และมาตรฐานการสอน ลงสู่หน่วยบูรณาการอย่างชัดเจน เพื่อใช้การขับเคลื่อนที่เข้มข้นและเห็นผลมากยิ่งขึ้น

หากโรงเรียนหมายถึงสถานที่ “บ่มเพาะ” ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เพียงพอต่อการใช้ชีวิตที่ดีในภายภาคหน้า ภาพของโรงเรียนที่มีคุณครูสอนเก่ง สอนสนุก มีกลวิธีการสอนที่หลากหลาย และดึงดูดความสนใจของนักเรียน เป็นภาพใหม่ที่พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนไตรแก้ววิทยามองเห็น หลังนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL & PLC มาใช้ในโรงเรียน

โรงเรียนไทรแก้ววิทยา เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ในอดีตโรงเรียนแห่งนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำหลายปีติดต่อกัน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โรงเรียนไทรแก้ววิทยาลงสมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ CONNEXT ED ภายใต้การสนับสนุนของ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในโมเดลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL & PLC

PBL & PLC คือคำตอบ

อาจารย์ธรรมบุญ มีเสนา ผู้อำนวยการโรงเรียนไทรแก้ววิทยา เล่าว่า ปัจจุบันโรงเรียนไทรแก้ววิทยาเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 มีคุณครูและบุคลากรทางการศึกษารวม 25 คน นักเรียน 315 คน โดยมากอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ออกไปทำงานนอกพื้นที่ ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางถึงยากจน ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนาปลูกข้าว และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ที่ผ่านมาโรงเรียนมีปัญหาลึกที่พบคือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ โดยเฉพาะผลคะแนน O-NET

“โรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์มี 85 โรงเรียน ชั้น ม.3 ปีการศึกษา 2559 เราอยู่ลำดับที่ 67 ส่วนชั้น ม.6 เราอยู่ลำดับที่ 45 ถือว่าต่ำกว่าเส้นกลาง” ผอ.ธรรมบุญ สะท้อน

นอกจากนี้ยังพบปัญหานักเรียนติด 0 ติด ร. และ มส. หรือไม่มีสิทธิ์สอบจำนวนมาก ปีที่ผ่านมาโรงเรียนมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตกค้าง เรียนไม่จบถึง 15 คน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 5 คน ถือเป็นตัวเลขที่สูง แม้ว่าโรงเรียนจะส่งต่อข้อมูลไปยังผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาแล้ว แต่ผลก็ยังไม่ดีขึ้น

ผอ.ธรรมบุญ มองว่า สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากครูไม่รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งยังมีวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการวัดประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน แม้ครูจะตั้งใจสอนมากเพียงใด แต่ก็ไม่สามารถทำให้นักเรียนหันมาสนใจในการเรียน และมีผลการเรียนที่ดีขึ้นได้

เมื่อธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ชวนเข้าร่วมโครงการ CONNEXT ED ผอ.ธรรมบุญคิดว่าโมเดลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL & PLC น่าจะช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียนได้

“เหตุผลที่เลือกโมเดล PBL & PLC เพราะคิดว่าน่าจะถูกจริตและโรคของเรามากที่สุด ปัญหาหลักของเราคือ เด็กไม่ค่อยมาโรงเรียน ติด 0 ติด ร. และหนีเรียนกันมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะเขารู้สึกไม่สนุกกับการเรียนก็ได้” ผอ.ธรรมบุญกล่าว

หลังตัดสินใจเข้าร่วมโมเดลดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารและคณะครูจึงเข้ารับการอบรมเสริมศักยภาพโดยวิทยากรมืออาชีพเป็นเวลา 5 วัน ณ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งนอกจากคณะครูโรงเรียนไทยแก้วิทย์ฯจะได้เรียนรู้เรื่องการใช้เครื่องมือการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในลักษณะโครงการ PBL (Project Based Learning)¹ เครื่องมือชุมชนการเรียนรู้ของครู หรือ PLC (Professional Learning Community)² และวิธีการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่บทเรียน อาทิ การเล่นเกม การทำกิจกรรมประกอบจังหวะ หรือแม้แต่การนอนพักผ่อนเป็นเวลาสั้นๆ แล้ว ในการอบรมดังกล่าว คณะครูโรงเรียนไทยแก้วิทย์ฯในแต่ละระดับชั้นยังได้ร่วมกันจัดทำหน่วยบูรณาการ และร่วมกันวางแผนการสอนหน่วยบูรณาการในแต่ละคาบเรียนอย่างละเอียดจนครบทุกคาบของภาคการศึกษา หรือการทำ “โรดแมป” เพื่อนำไปใช้งานจริงในภาคเรียนที่ 1 ของปี 2560

ส่วนหน่วยบูรณาการของภาคเรียนที่ 2 คณะครูซึ่งพอมีประสบการณ์จากภาคเรียนที่ 1 มาบ้างแล้ว ได้ร่วมกันวางแผนเพื่อจัดทำหน่วยบูรณาการสำหรับภาคเรียนต่อไป บางระดับชั้นเด็กได้เรียนรู้ไปกับหน่วยบูรณาการเรื่องใหม่ และบางระดับชั้นเด็กก็ขอต่อยอดการเรียนรู้เรื่องเดิมให้ลึกลงไปอีกชั้น

เน้นบูรณาการเรียนรู้ด้านเกษตรเพื่อสอดคล้องกับบริบทชุมชน

ครูตุ๊กตา-เบญญาภา ตนกกลาง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 เล่าว่าหน่วยบูรณาการของโรงเรียนไทยแก้วิทย์ฯจะเน้นด้านการเกษตรเป็นหลัก เพราะสอดคล้องกับบริบทของชุมชน และเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน โดยระยะแรกทางโรงเรียนยังไม่สอดแทรกเนื้อหาสาระวิชา ตัวชี้วัด และมาตรฐานต่างๆ ลงไปในหน่วยบูรณาการมากนัก ตัวอย่างหน่วยบูรณาการที่มีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 มีดังนี้

¹ การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ทดลองทำ และได้พิสูจน์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง รู้จักวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิด การประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม

² ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community หมายถึง การร่วมมือ ร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม หรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน

ระดับชั้น	หน่วยบูรณาการ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	ของดีเมืองช้าง
มัธยมศึกษาปีที่ 2	มะพร้าวเงินล้าน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	อาชีพในฝัน
มัธยมศึกษาปีที่ 4	การจัดการขยะในโรงเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 5	นานามะละกอ
มัธยมศึกษาปีที่ 6	สมุนไพรรักษาโรค

โดยคาบเรียนวิชาบูรณาการของชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้มีการเรียนการสอนในช่วงบ่ายวันอังคารและช่วงบ่ายวันพฤหัสบดี วันละ 3 คาบ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเทอมที่ 1 จัดให้มีคาบวิชาบูรณาการในช่วงบ่ายวันอังคาร 2 คาบ และช่วงบ่ายวันพฤหัสบดีอีก 3 คาบ เทอมที่ 2 ปรับเวลาใหม่เป็นช่วงบ่ายวันอังคาร 2 คาบ และช่วงบ่ายวันพฤหัสบดีอีก 2 คาบ

ครูเปลี่ยน...เด็กเปลี่ยน

ทั้งนี้ เมื่อคณะครูได้นำความรู้และเครื่องมือที่ได้รับจากการอบรมมาปฏิบัติต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ความเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่วิธีการเตรียมการสอนของครูที่เปลี่ยนแปลงไป

ครูตุ๊กตา บอกว่า เมื่อก่อนเราวางแผนการสอนไม่ค่อยละเอียด จะวางโครงสร้างการสอนคร่าวๆ ว่า จะสอนอะไร ประมาณไหน แต่หลังอบรมที่ได้แนวทางการเขียนโรดแมปมา เราก็นำมาใช้กับทุกวิชา โดยวางแผนการสอนอย่างละเอียดเป็นรายชั่วโมงเลยว่า เริ่มต้นชั่วโมงทำอะไร เช่น เริ่มจากเล่นเกม ก็ต้องคิดด้วยว่าจะใช้เกมอะไร เป้าหมายของเกมคืออะไร เนื้อหาที่จะให้เด็กมีอะไรบ้าง วางแผนไว้ทั้งหมด

นอกจากนี้ มิติความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่เป็นไปในทางบวกมากขึ้น เด็กเขามองเราเป็นเพื่อน ไว้วางใจ กล้าพูดกับเรามากขึ้น แม้เรื่องส่วนตัวก็กล้าเล่าให้ฟัง เห็นเรื่องไหนอันตราย ไม่ปลอดภัย พอเราสนิทกับเด็ก เราก็สามารถดึงเขาไว้ได้

ครูตุ๊กตา ย้ำว่า การสอนแบบนี้มีข้อดีทำให้ครูได้รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ได้เห็นแง่มุมที่ไม่เคยเห็นมาก่อน เช่นในหน่วยบูรณาการของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องมะพร้าวเงินล้าน ครูชวนนักเรียนเปิดยูทูปหาวิธีสานใบมะพร้าวให้เป็นรูปปลาบ้าง รูปตุ๊กตาบ้าง และรูปตัวการ์ตูนบ้าง นักเรียนบางคนมีจิตสาธารณะขออาสากลับบ้านไปตัดใบมะพร้าวมาแบ่งเพื่อน บางคนครูเคยเห็นเขาในแง่มุมอื่น พอมาเรียนในชั่วโมงบูรณาการก็ทำให้ครูพบว่าเขามีความสามารถในการจักสานดีมาก หรือนักเรียนบางคนที่ปกติเป็นเด็กเรียน เกียจๆ ไม่กล้า

แสดงออก แต่พอเรามีพื้นที่ให้เขาแสดงความสามารถ เขาก็เผยให้เราเห็นว่าเขามีทักษะในการทำสนทนากับเพื่อนๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการจัดกลุ่มแบบคณะเด็กเก่งและเด็กอ่อนให้อยู่ด้วยกัน ก็ทำให้เด็กอ่อนมีกำลังใจในการเรียนและเรียนรู้อได้ดีขึ้น

“เรามองเด็กในแง่บวกขึ้นเยอะ ยอมรับเขา
มากขึ้น เราารู้สึกว่าเราสนุกกับเด็กมากขึ้น จากปกติ
ที่เราเป็นคนนิ่งๆ เฉยๆ ไม่ค่อยพูด แต่ตอนนี้พอมี
กระบวนการนี้เข้ามาปุ๊บ เราารู้สึกว่าเราต้อง
เปลี่ยนตัวเอง เปิดใจ แล้วเราก็มีความสุขมากขึ้น
แม้ขั้นตอนการสอนจะยุ่งยากมากขึ้นแต่ก็สุขใจที่ได้
ทำ ถามว่าคุ้มไหม ไม่รู้ รู้แต่ทำแล้วเด็กสนุกกับเรา
เราสนุกกับเด็ก แค่นี้ก็โอเคแล้ว การที่เรามีกิจกรรม
ที่สนุกในห้องเรียนจะทำให้เขาไม่หนีเรียน ส่วนกลุ่ม
เด็กเรียนที่เคยเจียบๆ เหมือนมีความกังวลอะไรในใจ ก็พลอยสดชื่นร่าเริง มีแววตาที่สดใส กล้าพูด
กล้าแสดงออกมากขึ้นตามไปด้วย” ครูตุ๊กตาสะทอน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อครูปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็เป็นไปในทางที่ดีเช่นเดียวกัน

ครูแก้ว-สำราญ สร้อยจิตร และ ครูน้อย-ดารินทร์ กะการดี ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สะท้อนว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทำให้เด็กได้
เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ฝึกฝนทักษะหลายๆ อย่าง
ไปพร้อมกัน ที่เห็นได้ชัดคือทักษะการสื่อสาร เด็กกล้า
คิด กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้านำเสนอ เรียนรู้การ
ทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงาน
และยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม ขณะที่
ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนไปเป็นผู้ให้ความ
ช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำแทน

“เราเป็นเหมือนผู้อำนวยการการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อเด็กลงมือทำจนเสร็จ เราก็ชวนสรุป
บทเรียน ให้คำแนะนำกับเขาในส่วนที่เขายังไม่ถึง เดิมความรู้บางส่วนที่เด็กศึกษาด้วยตัวเองแล้ว
ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์”

ส่วนคณะครูเองก็มี วง PLC เป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมที่เปิดกว้างให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ตลอดจนปรึกษาหารือกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง การมีเพื่อนร่วมคิดร่วมทำเช่นนี้ ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว
เหมือนที่ผ่านมา

“ก่อนหน้านี้ เราจะต่างคนต่างสอน ไม่ค่อยได้คุยกัน แต่ตอนนี้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูดีขึ้น เพราะได้มีการพูดคุยวางแผนร่วมกัน เวลามีปัญหาอุปสรรคก็มาระดมสมองร่วมกัน เพื่อหาวิธีแก้ไข แต่ละคนก็จะนำความรู้ความสามารถที่หลากหลายมาแชร์กัน ทำให้เราแก้ปัญหาได้มากขึ้น ครูทุกคนมีความสุขกันมากขึ้น”

ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม - ชุมชนสนับสนุน

ข้อดีข้อหนึ่งของการจัดเรียนการสอนแบบใหม่นี้คือการเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ ครูมีหน้าที่เพียงอำนวยความสะดวก การสอนของครูจึงง่ายขึ้น แต่การจัดการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนทั้งระดับชั้นถือเป็นเรื่องที่คุณครูไม่คุ้นชิน ทำให้ต้องศึกษาหาวิธีการใหม่ๆ มาทดลองใช้เพื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจอยู่เสมอ มีทั้งที่ได้ผลบ้าง และไม่ได้ผลบ้าง บางครั้งครูต้องช่วยนักเรียนจัดกลุ่มให้เด็กที่มีความถนัดและความสนใจแตกต่างกันสามารถทำงานร่วมกันได้ แม้หลายครั้งครูจะรู้สึกเหนื่อยและท้อบ้าง แต่ก็ภาคภูมิใจเมื่อเห็นเด็กเกิดการเรียนรู้

การก้าวข้ามปัญหาของครูยังได้แรงหนุนเสริมที่สำคัญจากผู้บริหารโรงเรียนและชุมชน เมื่อโรงเรียนเข้าร่วมโครงการกับธนาคารไทยพาณิชย์ ครูได้รับกำลังใจจากผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งให้อิสระกับครูในการจัดการเรียนการสอน ทั้งยังใส่ใจ คอยไต่ถาม ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน งบประมาณเพื่อให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรม รวมถึงงบประมาณให้นักเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงานในช่วงปลายภาค

แรงหนุนเสริมที่สำคัญอีกแรงหนึ่งคือชุมชน การจัดการเรียนรู้แบบใหม่ทำให้ ครูสามารถเชิญผู้รู้ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้บ่อยครั้งขึ้น และอีกหลายครั้งครูพานักเรียนไปศึกษาถึงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้รู้ต่างเต็มใจให้ความรู้แก่นักเรียนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพราะได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่คนรุ่นหลัง ความรู้ที่นั่นจึงไม่สูญหาย และเมื่อนักเรียนมีผลผลิตออกมาเป็นรูปธรรม ชาวบ้านต่างพากันชื่นชมให้กำลังใจ ช่วยกันอุดหนุนผลิตภัณฑ์ของนักเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อการต่อยอดพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น

ทั้งหมดนี้จึงเป็นภาพของการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลมาจาก **ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ** หลายปัจจัยด้วยกัน คือ

ครู : คณะครูมีความรู้ความสามารถ มีความสามัคคี และมีความเชื่อใจในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ให้การยอมรับ และรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันในการทำงานเป็นทีม

ผู้เรียน : นักเรียนหันกลับมา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมากขึ้น

โรงเรียน : โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูจัดการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ

ผลลัพธ์ของการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน

ทางด้านเสียงสะท้อนจากตัวผู้เรียน **น้องออย-นางสาววรรณวิ บุตรนาค** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 เล่าว่า ตอนแรกที่ครูบอกว่าจะปรับการเรียนการสอนใหม่เป็นแบบบูรณาการก็แอบงงและสงสัยอยู่บ้าง หน่วยบูรณาการหน่วยแรกที่ได้เรียนคือ **"ขยะห่อทอง"** คุณครูสอนเรื่องของการนำขยะมาเพิ่มมูลค่า เริ่มต้นจากครูชี้ชวนให้นักเรียนเห็นถึงปัญหาขยะในโรงเรียน แล้วให้นักเรียนระดมความคิดร่วมกันว่าจะจัดการกับขยะเหล่านี้ได้อย่างไร เช่น เพื่อนบางคนเสนอให้นำขวดน้ำและแก้วน้ำมาทำถังขยะบ้าง เสนอให้เอาเศษแก้วมาทำโคมไฟ บางคนบอกว่าจะทำกระเป๋าดึงจากซองกาแฟ พวงกุญแจและกิ๊บติดผมที่ทำฝาขวดน้ำ จากนั้นก็ช่วยกันทำ จนได้ผลิตภัณฑ์ออกมาใช้งานจริง

“เมื่อก่อนหนูเห็นขยะล้นถัง หนูก็รู้สึกเฉยๆ คิดว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของเรา แต่ตอนนี้พอเห็นขยะล้นถังแล้วก็รู้สึกที่เราต้องเก็บ เพราะเราทำได้ไปทำ ได้ไปศึกษามาแล้ว หรือถ้าเห็นเพื่อนๆ น้องๆ กินแล้วทิ้ง จะเดินไปบอกเขาให้เก็บเลย สงสารคนทำเวรบ้าง แต่ถ้าพูดแล้วเขายังไม่สนใจ ก็เก็บเอง”
น้องออย เล่าถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่โรงเรียนเข้าร่วมโมเดล PBL & PLC

น้องออย บอกต่อว่า หนูมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น จากเดิมการเรียนในห้องเรียนมันคือตำราล้นๆ บางทีไม่เข้าใจ ก็ไม่อยากจะเรียน การเรียนแบบบูรณาการบ้าง ทำให้เรารู้สึกผ่อนคลาย การได้คิดและลงมือทำมันด้วยตัวเองทำให้รู้สึกสนุก เพราะไม่ได้ใช้แค่สมองอย่างเดียว แต่ได้ลงมือทำด้วย ชอบมาก อยากให้ทุกวิชาเป็นแบบนี้ ทำให้เราอยากเรียนมากขึ้น

ส่วน **น้องตูน-เด็กชายชัยวัฒน์ ตามสายสุด** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 เล่าว่า ตัวเองไม่เคยเรียนวิชาบูรณาการมาก่อน แต่พอได้มาเรียนแล้วก็ชอบ รู้สึกสนุกที่ได้ลงมือทำ ทำให้เราเข้าใจมากกว่าการเรียนแบบเดิม ยกตัวอย่างเทอมที่ 1 ครูสอนเกี่ยวกับการทำปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักจุลินทรีย์ พอทำแล้วลองเอาไปใช้ที่บ้านก็ได้ผลดี พ่อกับแม่ชอบและบอกให้ทำเพิ่ม ซึ่งตัวเองได้จดวิธีการทำลงสมุดแล้ว ถ้ามีวัสดุอุปกรณ์พร้อมก็ทำได้ทันที

นอกจากนั้นการเรียนแบบบูรณาการยังทำให้น้องตูนได้เรียนกับเพื่อนๆ ห้องอื่น ทำให้ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่ต่างห้อง ได้ช่วยกันทำงาน เห็นเพื่อนคนไหนไม่ช่วยงานกลุ่ม น้องตูนก็มีวิธีแก้ปัญหาโดยแบ่งงานให้เขาไปเลยเพื่อให้เพื่อนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

เช่นเดียวกันกับ **น้องแจ๊บ-เด็กชายภาณุวัฒน์ พิลารัมย์** เพื่อนร่วมชั้นกับน้องตูน ที่รู้สึกสนุกและชื่นชอบการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นการปฏิบัติจริง ทำให้ น้องแจ๊บค้นพบความชอบของตัวเองเมื่อได้มาเรียนรู้การทำปุ๋ยและการปลูกผักกับคุณครู

“ผมมีคุณครูคนสำคัญที่สอนวิชาบูรณาการเป็นแรงบันดาลใจครับ ทำให้โตขึ้นผมอยากเป็นเกษตรกร และอีกอาชีพหนึ่งที่ผมอยากเป็นคือครูสอนวิชาเกษตร เพราะเราจะได้แบ่งปันความรู้ของเราให้แก่คนอื่นได้ด้วย” น้องแจ๊บกล่าว

อีกหนึ่งเสียงที่ยืนยันผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของโรงเรียน **นางอัญชิสรา พิลารัมย์** อายุ 35 ปี คุณแม่ของน้องแจ๊บ เล่าว่า ก่อนหน้านี้น้องแจ๊บติดโทรศัพท์มือถือมาก กลับมาจากโรงเรียนปุ๊บจะหยิบโทรศัพท์มาเล่นอินเทอร์เน็ตทันที แต่หลังจากที่โรงเรียนได้จัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ ครูสอนให้ทำปุ๋ยและปลูกผัก น้องแจ๊บเล่นมือถือน้อยลงมาก เขาบอกว่าเรียนแบบนี้มันสนุกดีนะแม่

ได้เรียนรู้เยอะ ครูพาเขาทำกิจกรรม พาไปเอาปุ๋ย พาไปตัดไม้ไผ่ ตัวแม่เองมารับ - มาส่งเขาที่โรงเรียนก็จะเห็นตลอด เห็นเขาและเพื่อนๆ ช่วยเหลือกันดี แม่ก็หายห่วงเขาในระดับหนึ่ง อยากให้เขาได้เรียนวิชาแบบนี้ อย่างน้อยได้เอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน แม่ก็ภูมิใจแล้วกับวัยของเขาแค่นี้ ที่เขาเรียนแล้วสามารถมีผลผลิตอะไรออกมาใช้ได้

“วันก่อน ครูขอขี้วัวไปทำปุ๋ย เขามาบอกแม่ แม่ก็ปล่อยให้เขาทำเอง ไปเอาเองที่บ้านปุ๋ยฯ หรือวันไหนที่ต้องทำกิจกรรมจนเย็น ครูก็มาส่งที่บ้าน คืออย่างน้อยเราก็จะรู้ว่าเขาไปไหน ถ้าอยู่บ้าน เขาเล่นโทรศัพท์แน่นอน แต่พอมาทำอย่างนี้ เขาก็ช่วยงานครูตลอด เราก็อุ่นใจ ก็คิดว่าสมัยที่แม่เรียนที่มีมันไม่มีวิชานี้ ก็คิดว่ามันดีเหมือนกันนะ อย่างภาคเรียนที่ 1 ที่เขาทำน้ำหมักจุลินทรีย์ เขาเอาไปใช้ที่บ้าน เอาไปรดพริก รดต้นดาวเรือง มันก็ได้ผลจริงๆ ตอนนี้นำปลูกลมะนาวไว้กำลังออกดอก ชาวเต็มต้นเลย เขาก็อาสาแม่ว่าเดี๋ยวจะทำให้ คือถ้าเขาอยากทำอะไรเขาจะเสนอขึ้นมาเองเลย”

ไม่เพียงแต่พฤติกรรมในโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เวลาอยู่บ้านน้องแจ๊บยังช่วยเหลืองานบ้านมากขึ้นด้วย

“2 - 3 อาทิตย์มานี้แม่ไม่ว่าง ต้องไปดูแลป่าที่ป่วย เขาก็รีบเสื่อผ้าเองจากเดิมที่ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย แม่กลับมาถึงบ้านเขาก็บอกว่า แม่ผมรีดผ้าแล้วนะ จนทุกวันนี้แม่ก็ปล่อยให้เขาทำเอง วัน

อาทิตย์ที่ผ่านมาเขาขอตั้งค้แม่ว่าจะเอาไปซื้อผงซักฟอก เขาจะซักผ้าเอง คือความรับผิดชอบเขาดีขึ้น แม่ก็อยากให้โรงเรียนมีการเรียนการสอนแบบนี้ตลอดไป” คุณแม่เ็นองแจ็บฝากทิ้งท้าย

ก้าวต่อไปของการขับเคลื่อนโมเดลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL & PLC ของโรงเรียนไทรแก้ววิทยา ครูเบญญาภาในฐานะคุณครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ กล่าวว่า ในปีการศึกษา 2561 ที่จะถึงนี้ ทางโรงเรียนวางแผนให้ครูแต่ละระดับชั้นได้สอดแทรกเนื้อหาวิชา ตัวชี้วัด และมาตรฐานการสอน ลงสู่หน่วยบูรณาการอย่างชัดเจน เพื่อใช้การขับเคลื่อนที่เข้มข้นและเห็นผลมากยิ่งขึ้น

หากโรงเรียนหมายถึงสถานที่บ่มเพาะให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เพียงพอแก่การใช้ชีวิตที่ดีในภายภาคหน้า ภาพของโรงเรียนที่มีคุณครูสอนเก่ง สอนสนุก มีกลวิธีการสอนหลากหลาย ดึงดูดความสนใจกับภาพของนักเรียนที่มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยู่คู่กัน

เมื่อภาพทั้ง 2 นี้เกิดขึ้นชัดเจนในโรงเรียนแห่งนี้ เชื่อว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนไทรแก้ววิทยาย่อมจะดีขึ้นตามลำดับ และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้บริหารและคณะครูทุกคนอย่างแน่นอน

////////////////////////////////////